

Nr 356

Av herr Carlsson, Eric, m. fl., om vidgad undervisning i svenska språket och medborgarkunskap vid lantbruksundervisningsanstalterna.

Jordbruket har under de senaste åren genomgått stora förändringar. Trots den stora avflyttning som skett till andra näringar och yrkesgrupper har livsmedelsproduktionen ökat. Orsakerna till denna gynnsamma produktionsutveckling är flera. En ökad mekanisering och rationalisering, växt- och djurförädlarnas insatser liksom ett ökat kunnande hos jordbrukets folk har samverkat till denna utveckling.

De olika undervisningsanstalternas insatser inom lanthushållningen har här varit av utomordentlig betydelse. Kraven på skolorna i dagens specialiserade och komplicerade produktionssamhälle kommer också säkerligen att stegras ytterligare. Det gäller den direkta yrkesundervisningen men också en fortgående kontinuerlig vidareutbildning.

Men människan får inte bara bli en produktionsfaktor. Människan har också ett egenvärde. På våra skolor för lantbruksundervisning får man lära sig att bruka jorden, så att den ger högsta möjliga skördar, man får lära sig djurskötsel, lantbruksekonomi osv. Flickorna får i lanthushållsskolan lära sig en del om hemmets skötsel jämsides med undervisningen i mera lantbruksbetonade ämnen. Allt detta är givetvis värdefullt och nödvändigt.

För många av eleverna på dessa lantbruksundervisningsanstalter är det den enda påbyggnad av teoretisk utbildning, som de kan få efter folkskolan, beroende på att hemmets ekonomi och arbetsförhållanden ej medger mer än en vinters bortovaro. Från den utgångspunkten är det angeläget, att den undervisning, som då ges, blir så allsidig som möjligt. Som förut nämnts är vi som människor inte bara en produktionsfaktor. Detta bör man också inom yrkesutbildningen beakta genom att också söka ge något utöver de rena fack- och yrkeskunskaperna. Undervisningsplanen för lantbruksundervisningen är redan hårt ansträngd. Men denna fråga är så viktig, att den inte får avfärdas bara med detta. En framstående skolman skapade en gång uttrycket, att boken och plojen är våra ädlaste vapen. Bokstavligt och bildligt ligger det mycket i detta uttryck.

I Kungl. Maj:ts stadga för lantbruksundervisningsanstalter (SFS 1951: 663) 12 och 25 §§ återfinnes undervisningsplanen för lantmänna- och lanthushållsskolornas kurser. Mot bakgrunden av vad som anförts bör avsnittet »Svenska språket» kompletteras med, förutom rättskrivning och satslära samt avfattande av uppsatser i ämnen som företrädesvis rör lanthushållning, »kort orientering i svensk litteratur med hänvisning till skildring-

ar, som belysa jordbrukets och landsbygdens utveckling med hänsyn till personskildringen». Nu förekommer inte svenska på lanthushållsskolornas schema, men bör det avsnitt, som här nämnts, även upptagas där. Undervisningen bör också ges en humanistisk och personlighetsdanande inriktning, vilket också borde kunna inrymmas i den medborgarkunskap, som skall förekomma.

Givet är att dessa »nya» områden i en del fall kan fordra speciallärare. Men det bör också kunna inrymmas i det avsnitt i § 12 där det sägs, att i ämnen av speciell karaktär, vilka har anknytning till jordbruket, må anordnas föreläsningar, enstaka eller i kortare serier. Av vad som sagts synes det ligga inom möjligheternas gränser att ordna denna utbyggnad inom undervisningsplanens ram. Vid samkväm och sammankomster kan också läggas in något av »humaniora», liksom i morgonsamlingar, studiecirklar osv.

Vad som behövs, synes det, är att kungl. lantbruksstyrelsen erhåller direktiv och anvisningar för denna utbyggnad av lantbruksundervisningen, särskilt med tanke på elevernas allmänna och medborgerliga fostran.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställs,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utvidgning av 12 och 25 §§ i stadgan för lantbruksundervisningsanstalterna för vidgad undervisning i svenska språket och medborgarkunskap.

Stockholm den 27 januari 1959

Eric Carlsson

Bertil Jonasson

Robert Johansson

Nr 357

Av herr Franzén m. fl., om statligt stöd till försöksverksamhet vid lantbruks- och lantmannaskolor med gengasdrift av traktorer och bilar.

(Lika lydande med motion nr 439 i Andra kammaren)

Stockholm den 27 januari 1959

Nils Franzén

Georg Carlsson

Nils-Eric Gustafsson

i Byske